

Raadsavond	16-10-2024
Zaaknummer	679137
Portefeuillehouder	Nick van Egmond
Vorbereid door	Middelen
Onderwerp	Programmabegroting 2025

Beslispunten

1. Programmabegroting 2025 met de volgende uitgangspunten vast te stellen:
 1. Instemmen met de doelen, inspanningen en middelen zoals opgenomen in de programma's 1 tot en met 3 van deze programmabegroting;
 2. Instemmen met de financiële kaders, zoals verwoord in de begroting, onderdeel "Gehanteerde kaders voor de begroting 2025";
 3. Instemmen met het verwerken van de financiële effecten van de September circulaire als eerste begrotingswijziging op de begroting 2025-2028.
2. De geactualiseerde Nota Reserves en Voorzieningen 2025 vast te stellen.

Wat willen we bereiken

De gemeente wil voor het einde van het jaar beschikken over een door de provincie goedgekeurde begroting voor het jaar 2025. Met deze begroting komen de middelen beschikbaar die nodig zijn voor de, door de gemeente, uit te voeren taken in 2025. Deze taken bestaan voor een heel groot deel uit reguliere taken die de gemeente jaarlijks uitvoert en voor een deel uit taken volgend uit beleid zoals Focus met Ambitie, het Raadsakkoord en het College uitvoeringsprogramma 2.0.

Samenvatting

Vóór 15 november wordt de door de gemeenteraad vastgestelde Programmabegroting 2025 inclusief de meerjarenraming 2026-2028 aan de provincie aangeboden. De provincie bericht voor het einde van het jaar of zij akkoord gaat met de begroting. Hierna kan de gemeente met de in deze begroting opgenomen middelen aan de slag gaan met de voor 2025 geplande taken.

Inleiding

Met de voorliggende Programmabegroting 2025 presenteert ons college de begroting, gebaseerd op de financiële- en beleidskaders, zoals de raad die in de Richtnota 2025 heeft vastgesteld. Deze Richtnota stond vooral in het kader van de noodzakelijke ombuigingen om tot een sluitend meerjarenbeeld te komen. De Richtnota 2025 was het laatst vastgestelde financiële kader en eigenlijk een momentopname van de begrotingsuitwerking.

Onze gemeente heeft naast de going concern taken van iedere gemeente een stevig programma staan, dat met name is gebaseerd op het Raadsakkoord/College Uitvoeringsprogramma en de ambities uit Focus met Ambitie vanuit de vorige raadsperiode met een stevig pakket aan projecten met name in gebiedsontwikkeling en onderwijshuisvesting. Onze gemeente is er – ondanks de grote financiële uitdagingen van het zogenaamde ravijnjaar en onzekerheden vanuit het Rijk – in geslaagd een begroting te presenteren die meerjarig sluitend is. In het afgelopen jaar is door de organisatie intensief gewerkt aan een pakket van mogelijke ombuigingen dat gericht kan worden ingezet als het uitgangspunt van een sluitend huishoudboekje daarom vraagt. Er is in ons beeld dan ook sprake van een beleidsrijke begroting met name gericht op realisatie van gekozen ambities. Gelet op dat programma zien wij dan ook geen ruimte om nieuwe ambities toe te voegen onder het motto: ‘doen wat afgesproken is’. Uitdaging daarbij is dat ambities die leiden tot investeringen ook worden gekoppeld aan de juiste begrotingsjaren. Juist achterliggend jaar is veel aandacht besteed aan het voorkomen van planningsoptimisme. Bij plannings-optimisme wordt eigenlijk de begroting te vroeg onnodig belast met kapitaallasten. Door de genomen maatregelen verwachten we dit effect komende jaren te kunnen verkleinen. Vanaf 2024 zien we wel dat vacatures sneller en beter kunnen worden ingevuld dan voorgaande jaren. Cruciaal daarbij is ook dat we als werkgever voldoende aantrekkelijk blijven. Dit wordt zeker niet alleen bepaald door de beloning, maar vooral ook door de werkplek, de teamsamenstelling en de manier waarop wordt gewerkt. Een veelzijdig takenpakket met verantwoordelijkheid is daarin een onderscheidend thema voor Kaag en Braassem.

Onze gemeente streeft ernaar om een inclusieve, transparante en efficiënte dienstverlening te bieden aan al onze inwoners, bedrijven en bezoekers. Sterkte dienstverlening vormt de basis voor een bloeiende en betrokken gemeenschap. De dienstverlening van de gemeente Kaag en Braassem is op veel verschillende manieren zichtbaar voor onze inwoners. Denk bijvoorbeeld aan het team Burgerzaken dat onder anderen paspoorten en rijbewijzen verstrekt, de milieustraat waar inwoners hun restafval naartoe brengen, en nog zoveel meer. In 2025 zullen we onze huidige dienstverlening voortzetten en versterken. Dat doen we bijvoorbeeld door nog meer diensten digitaal aan te bieden, en een nieuwe telefooncentrale in gebruik te nemen waarmee we inwoners sneller en effectiever te woord kunnen staan. Door middel van de zichtbaarheid in de wijken van onze wijkploegen bij de buitendienst en de BOA's zijn wij nabij. Het werken met FIXI voor meldingen is daarbij een groot succes en krijgt ook veel waardering vanuit onze inwoners.

Een andere interne slag die is gemaakt is de koppeling van de P begroting aan de programmabegroting. Tijdens de jaarlijkse raadsavond over de organisatie zal de directie hier verder op ingaan. We hebben nog steeds te maken van een complexe arbeidsmarkt, waarin mensen veel mogelijkheden hebben, waardoor de uitstroom groter is dan voorheen.

Na het vaststellen van de Richtnota zijn de laatste ontwikkelingen verwerkt die leiden tot het huidige meerjarenbeeld bij deze programmabegroting. Onderstaande overzichten maken inzichtelijk hoe het meerjarenbeeld zich heeft ontwikkeld sinds de Richtnota.

Richtnota 2025

Ontwikkeling meerjarenbeeld	2025	2026	2027	2028
Vertrek: programmabegroting 2024 & september circulaire	1.140 V	2.042 N	2.745 N	2.745 N
Besluiten & onontkoombare ontwikkelingen				
Bibliotheek Woubrugge (rbs 18dec23)	30 N	30 N	30 N	30 N
Regionale Investeringsagenda HR (rbs 18mrt24)	114 N	114 N	114 N	
Tijdelijke huisvesting onderwijs	200 N	100 N		
Netto indexatie (uitgaven minus inkomsten)	1.674 N	1.674 N	1.674 N	1.674 N
Meerjarenbeeld going-concern	878 N	3.961 N	4.563 N	4.449 N
Meicirculaire:				
Voorjaarsnota Rijk	756 V	2.757 V	2.696 V	2.668 V
Extra in meicirculaire	516 V	649 V	793 V	1.482 V
Meerjarenbeeld vóór ombuigingen	394 V	555 N	1.073 N	298 N
Ombuigingen programma 1 en overhead				
P&O budget stagiaires	45 V	45 V	45 V	45 V
Werkkostenregeling (WKR) aanscherpen (fiscaal)		20 V	20 V	20 V
Inkomsten inschrijving arbeidsmigranten		150 V	150 V	150 V
Optimalisatie bedrijfsvoeringsbudget	60 V	60 V	60 V	60 V
R&D budget ICT verminderen		25 V	25 V	25 V
P-budget nav invoering directiemodel	64 V	64 V	64 V	64 V
Ombuigingen programma 2				
Budget WMO		100 V	100 V	100 V
Taakveld Jeugd in relatie tot medebewindstaken		500 V	500 V	500 V
Ombuigingen programma 3				
Taakveld recreatie, toerisme en landbouw.		25 V	25 V	25 V
Vaste invulling bij beheer en projecten	75 V	150 V	150 V	150 V
Boeggolf jaarlijkse wegenkredieten	134 V	134 V	134 V	134 V
Ombuigingen financieel-technisch				
Activeren ambtelijke inzet	100 V	700 V	671 V	643 V
Afschrijftermijn nieuwe gebouwen van 40 naar 50 jaar		18 V	275 V	275 V
Circulair bouwen & restwaarde				33 V
Inkomsten toeristenbelasting	38 V	75 V	113 V	150 V
Meerjarenbeeld ná ombuigingen (voorstel B&W)	909 V	1.512 V	1.259 V	2.075 V
Effect aangenomen amendementen:				
Terugdraaien: werkkostenregeling aanscherpen		20 N	20 N	20 N
Terugdraaien: ombuigingen programma 2		600 N	600 N	600 N
Meerjarenbeeld bij Richtnota 2025 incl amendementen	909 V	892 V	639 V	1.455 V

Van Richtnota 2025 naar Programmabegroting 2025

Ontwikkeling meerjarenbeeld	2025	2026	2027	2028
Vertrek: meerjarenbeeld bij Richtnota 2025 incl amendementen	909 V	892 V	639 V	1.455 V
Bijstellingen ná Richtnota 2025				
Personeel/onderzoeken	114 N	146 N	146 N	146 N
Kapitaallasten, treasury	678 V	50 V	169 V	280 V
Meicirculaire: vrijval taakmutatie jeugd ('25) & bijstelling BCF	661 V	50 V	44 V	46 V
Riolering (bijstelling cfm WTP dec'23)	385 V	373 V	30 V	149 N
VNG contributie	65 N	65 N	65 N	65 N
Openbare ruimte & sportstimulering	63 N	63 N	63 N	63 N
Jeugdzorg	673 N	18 N	18 N	18 N
W&I (BUIG)	89 V	192 N	192 N	192 N
Overig	13 N	15 N	15 N	2 N
Meerjarenbeeld bij programmabegroting 2025	1.794 V	865 V	384 V	1.148 V

Toelichting bijstellingen ná Richtnota

Personeel/Onderzoeken

In de uitwerking van de begroting zijn nog enkele besluiten met structurele effecten gerepareerd zoals de inconvenienten regeling van de buitendienstmedewerkers, en enkele nog niet verwerkte formatie- en schaalbijstellingen (Beheer & projecten, Concernadviseurs).

Kapitaallasten, treasury

Met het bijstellen van de planning van alle investeringen, veranderen ook de rente- en afschrijvingslasten in de begroting. Het grote voordeel in 2025 wordt veroorzaakt door het effect dat diverse investeringen een jaar doorschuiven en daarmee later starten met afschrijven.

Meicirculaire: vrijval taakmutatie jeugd ('25) & bijstelling BCF

In de meicirculaire mogen gemeenten nu een structurele meevaller van het BCF (btw-compensatiefonds) meenemen. Het grote voordeel in 2025 betreft het opnemen van de taakmutatie uit de algemene uitkering voor jeugdzorg in de begroting, nu er sprake is van een verhoging van de uitgaven voor jeugdzorg in 2025.

Riolering (bijstelling conform watertakenplan dec 2023)

De mutaties betreffen de bijstellingen die nodig zijn om aan te sluiten op het nieuwe watertakenplan van december 2023, vastgesteld ná de programmabegroting 2024.

VNG-contributies

Dit betreft een bijstelling van het budget voor de VNG-contributies en andere (gerelateerde) bestuurscontributies.

Openbare ruimte & sportstimulering

Dit betreft het ramen van een structureel budget voor bankjes in de openbare ruimte en het ramen van het structurele jaarlijkse tekort op de opdracht sportstimulering.

Jeugdzorg

In de regionale samenwerking is recentelijk een verhoging van de middelen voor jeugdzorg overeengekomen voor 2024 en 2025. Voor 2025 wordt dit gedekt door extra middelen in het gemeentefonds. Zie ook *Meicirculaire: vrijval taakmutatie jeugd ('25)*

W&I (BUIG)

Op de BUIG middelen komen we sinds 2021 tekort, en doen wij (sinds 2022) met succes een beroep op de vangnetregeling. Daarmee is de BUIG regeling voor onze gemeente bijna *structureel kostenneutraal* (behoudens een eigen risico). In de bestaande meerjarenraming staat de BUIG geraamd met een nadeel in 2025 en een structureel voordeel vanaf 2026. Dat is bijgesteld tot kostenneutraal. Daarmee valt het geraamde nadeel 2025 vrij als voordeel, en het eerder geraamde structurele voordeel 2026 en verder, levert nu een nadeel op.

Wij hebben met de bovenstaande (technische) aanpassingen in het meerjarenbeeld weer een verbeter slag gemaakt in de kwaliteit van de ramingen.

Argumenten

Ontwikkeling van de begroting

Vorig jaar had onze programmabegroting 2024 nog een structureel tekort in de meerjarenraming. Na vaststelling van die begroting, startte meteen een traject om in voorbereiding op de Richtnota 2025, te bezien welke bezuinigingen en ombuigingen mogelijk waren. Uw raad heeft vóór het zomerreces

2024, met een pakket van realistische ombuigingen bij de Richtnota 2025, structurele ruimte weten te creëren in de meerjarenraming. Het hielp ons dat de meicirculaire 2024 ook nog meezat. De Richtnota 2025 was het laatst vastgestelde financiële kader en eigenlijk een momentopname van de begrotingsuitwerking. Ná het vaststellen van de Richtnota zijn de laatste ontwikkelingen verwerkt die leiden tot het huidige meerjarenbeeld bij deze programmabegroting 2025. Hoewel het meerjarenbeeld bij deze begroting is bijgesteld ten opzichte van de raming bij de Richtnota, is het lange termijn beeld is nog steeds positief.

Toelichting beslispunten

1.1 Instemmen met de doelen, inspanningen en middelen zoals opgenomen in de programma's 1 tot en met 3 van deze programmabegroting;

De toelichtingen op de inspanningen worden op verschillende momenten in het jaar via rapportages (bijvoorbeeld de Voortgangsmonitor) of raadinformatiebrieven, geactualiseerd om daarmee de laatste vorderingen op een onderwerp inzichtelijk te maken.

1.2 Instemmen met de financiële kaders, zoals verwoord in de begroting onderdeel "Gehanteerde kaders voor de begroting 2025;

Het gaat hier om indexering van lonen, belastingen en om het bijstellen van de budgetten, zoals onontkoombaar en noodzakelijk is op basis van de besluitvorming in de gemeenschappelijke regelingen of realisatie/ ervaring. De financiële kaders zijn een uitwerking van de financiële kaders, zoals vastgesteld door uw raad bij de Richtnota 2025.

1.3 Instemmen met het verwerken van de financiële effecten van de Septembercirculaire als eerste begrotingswijziging op de begroting 2025-2028.

Een aantal dagen na Prinsjesdag is de Septembercirculaire verschenen. De financiële effecten van deze circulaire zijn niet meer verwerkt in de voor u liggende begroting. In onderstaand overzicht zijn de financiële effecten van de Septembercirculaire voor 2025-2028 wel verwerkt. Door deze financiële effecten meteen als eerste begrotingswijziging in de begroting te verwerken, is de begroting up to date. Dat geeft het volgende beeld:

Ontwikkeling meerjarenbeeld	2025	2026	2027	2028
Meerjarenbeeld bij programmabegroting 2025	1.794 V	865 V	384 V	1.148 V
September circulaire 2024	394 V	9 V	203 N	354 N
Meerjarenbeeld ná september circulaire	2.188 V	874 V	182 V	794 V

Toelichting effecten september circulaire (ten opzichte van de meicirculaire):

- Het belangrijkste effect is een bijstelling van de groei van het accres en de hoeveelheden (met name inwonertallen). Die wordt in 2025 positiever, maar in de latere jaren neemt dat af, en slaat dat zelfs om, en leidt dat tot een negatieve bijstelling ten opzichte van de eerdere raming.
- Het rijk past een structurele korting toe omdat onze actuele WOZ-waarden hoger blijken dan bij de eerdere raming.
- We worden structureel gekort voor het Digitaal Stelsel Omgevingswet, omdat we daar minder aan hoeven bij te dragen.

2. Vaststellen geactualiseerde nota Reserves en Voorzieningen 2025

De Nota Reserves en Voorzieningen wordt jaarlijks geactualiseerd en vastgesteld bij de behandeling van de begroting. Ook dit jaar is de nota geactualiseerd en zijn de saldi en de dotaties en de onttrekkingen bij de verschillende reserves en voorzieningen weer in overeenstemming gebracht met de vastgestelde jaarrekening 2023.

Kanttekeningen

Geen

Risico's

De risico's die de gemeente vanaf het nieuwe begrotingsjaar loopt, zijn opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen risico's die een direct nadelig financieel gevolg hebben op komend jaar en waarvoor geen extra beheersmaatregelen te nemen zijn of genomen worden. Van deze risico's is een kans en financieel gevolg opgenomen. Dit zijn de weerstandsrisico's. De gemeente reserveert niet voor risico's met effecten die zich op middellange en lange termijn kunnen voordoen. Hiervoor worden besluiten genomen in het kader van beheersing daarvan, en de (financiële) gevolgen worden opgenomen in de begroting.

Duurzaamheid

Duurzaamheid maakt een integraal onderdeel uit van de begroting.

Participatie en inspraak

Niet van toepassing

Financiële consequenties

Met de vaststelling van deze begroting komen de middelen beschikbaar die nodig zijn voor de door de gemeente uit te voeren taken in 2025.

Regio

Niet van toepassing

Evaluatie

In de P&C cyclus zijn diverse formele evaluatie momenten vastgelegd over de voortgang van, en verantwoording over, deze begroting, zoals: de voortgangsmonitor en het jaarverslag.

Roelofarendsveen, 1-10-2024

Burgemeester en wethouders van Kaag en Braassem,

de gemeentesecretaris,

J.J. Démoed

de burgemeester,

A. Heijstee-Bolt

Bijlagen behorend bij het voorstel

Programmabegroting

Nota reserves en voorzieningen